

רשות ההגבלים העסקיים

סלע חברה למוצרי בטון בע"מ - רייכרט תעשיות בע"מ

החלטה בעניין פטור מאישור הסדר כובל

א. הקדמה

ביום 21.9.95 הגיעה לרשות ההגבלים העסקיים בקשת פטור מאישור הסדר כובל בהתאם לסעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח - 1988 (להלן: "חוק ההגבלים"). הצדדים להסדר המבקשים את מתן הפטור הנם סלע חברה למוצרי בטון בע"מ (להלן: "סלע") ורייכרט תעשיות בע"מ (בפירוק זמני) (להלן: "רייכרט").

ההסדר המבוקש הינו בקשתה של סלע להפעיל את אחד משני מפעליה של רייכרט הממוקם באזור התעשייה ב"עד הלום" ליד אשדוד. הסיבה לבקשת הסדר זו הינה שביום 9.7.95 ניתן לרייכרט צו פירוק ומונה לה מפרק זמני. המפעל ב"עד הלום" הושבת, והמפרק הזמני הודיע לבית המשפט על כוונתו למצוא מפעיל למפעל.

סוגיית ההסדר נבדקה על ידי בעזרת כלכלן רשות ההגבלים העסקיים. מסקנתנו הינה, כי ההסדר מגביל באופן לא משמעותי את התחרות בתחומי פעילויות הצדדים. בהתאם, מצאתי כי אפשר ליתן פטור מאישור הסדר כובל, כאמור בסעיף 14 לחוק ההגבלים, להסדר האמור.

בפתח החלטתי אתאר את הצדדים להסדר. לאחר מכן אעבור לתיאור קצר ותמציתי של תחומי פעילויות הצדדים והגורמים הפועלים בהם, פירוט עיקרי הסדר ההפעלה, ואסיים בתמצית נימוקי למתן הפטור המבוקש.

ב. הצדדים להסדר

ב.1. רייכרט

ב.1.1. מבוא

רייכרט נתאגדה כחברה פרטית ביום 6.3.51 בשם גרניתעש בית חרושת למרצפות ומוצרי מלט בע"מ. בחודש מאי 1971 החליפה את שמה לעזרא רייכרט מוצרי בטון בע"מ. ביום 17.2.93 הוחלף שמה לרייכרט תעשיות בע"מ, וביום 1.8.93 הפכה לחברה ציבורית.

רייכרט נוהלה, טרם כניסתה להליכי הפירוק, על ידי מר עזרא רייכרט, אשר משפחתו רכשה את מניות החברה בשנת 1956. עד שנת 1992 יוצרו חלק ממוצרי החברה על ידי חברת פ. רייכרט (1969) אשר מניותיה הוחזקו על ידי עזרא ודן רייכרט. ביום 1.1.93 הפסיקה פ. רייכרט את פעילותה וציודה הועבר לרייכרט.

ב.2.1. מוצרי החברה

רייכרט עוסקת בייצור מוצרי בטון לשימוש תת קרקעי ומוצרים נלווים. מוצרי החברה מתחלקים למספר קבוצות עיקריות:

1. צינורות בטון בקטרים שונים המשמשים להולכת מי גשם.
 2. תאי בקרה מודולריים למים, לביוב ולתיעול קווי חשמל ותקשורת.
 3. תקרות לתאי הבקרה וחוליות קוניות להתאמת תאי הבקרה.
- תאי בקרה גדולים לקווי תקשורת, גומחות בטון המיועדות לחיפוי והגנת מונים, מודדים, ארונות סעף בקווי חשמל ותקשורת וכן תעלות לכבלים. מכסים מפלדה ויציקות בטון לתאי הבקרה האמורים.

במפעל קיים קו ייצור חלקי המיועד לייצור אבני ריצוף, אבני שפה, אבנים משתלבות, ריהוט סביבתי ומוצרי תכסית על קרקעיים נוספים העשויים מבטון. קו זה לא הושלם ולא הופעל.

ב.3.1. הליך הייצור

תחילתו של הליך ייצור מוצרי החברה הינו בייצור בטון. במפעל החברה מופעלת תחנת בטון מרכזית, אשר בה מעורבבים כל חומרי הגלם המשמשים בייצור הבטון. תחנת הבטון מספקת את כל הבטון הדרוש לצורכי קווי הייצור המופעלים במפעל, והבטון מועבר ממנה אל כל אחד מהקווים, באמצעות מערכת מסועפת של מסועים ממוכנים. כל אחד מהקווים מורכב מתבניות שבהן נוצק הבטון המגיע אל קו הייצור מתחנת הבטון. במרבית הקווים ניתן להשתמש ביותר

מאשר בדגם אחד של תבנית, ועל ידי החלפת התבנית ניתן להתאים את הקו לייצור מוצרים מדגמים שונים (כגון : צינורות בקטרים שונים).

קיימים מוצרים שונים בהם נעשה גם שימוש בברזל מזוין, ובהם מונח ברזל הזיון (אשר לרוב מורכב בצורת רשת ברזל) אל תוך התבנית והבטון נוצק מעליו. לאחר שהבטון נוצק לתוך התבנית ומהודק לדפנותיה, מופרדת התבנית מהמוצר היצוק, לאחר מכן מורם המוצר על ידי מנופים או מלגזות ונלקח לאזור האחסון והייבוש.

2.2. סלע

סלע הינה חברה פרטית בבעלות משפחת תשובה, שהוקמה ונרשמה בשנת 1986 למטרת הקמת מפעלים תעשייתיים לייצור ופיתוח מוצרי בטון. ליחידה :משפחת תשובה אין עסקים נוספים בתחום התשתית והבנייה.

עיסוקה העיקרי של סלע הינו בייצור מוצרי בטון מגוונים המשמשים בעבודות פיתוח על קרקעות. מוצרים אלו כוללים אבני ריצוף משתלבות מחומרים וצבעים שונים, מדרגות, אבני שפה ומוצרי בטון מעוצבים. פעילות החברה מתבצעת בשני מפעלים :

1. מפעל באזור התעשייה הצפוני באשדוד - אשר בו 2 פסי ייצור לאבנים משתלבות.
2. מפעל באזור התעשייה הצפוני באשקלון - אשר בו 2 פסי ייצור למגוון מוצריה של סלע.

ג. תחום פעילות הצדדים - מוצרי הפיתוח לתשתית

תחום מוצרי הפיתוח לתשתית מתחלק לשני תחומי משנה - תחום מוצרי הפיתוח העל קרקעיים ותחום מוצרי הפיתוח התת קרקעיים.

ג.1.1. תחום המוצרים העל קרקעיים

תחום זה כולל אבני ריצוף משתלבות מחומרים וצבעים שונים, מדרגות, אבני שפה ומוצרי בטון מעוצבים (אדניות, תעלות ניקוז, מחסומים וספסלים). לפי הערכות שנתקבלו ממנכ"ל סלע, פועלות בתחום זה חברת אקרשטיין תעשיות, המחזיקה כ- 40% מהתחום, חברת אשטרום, חברת איטונג, וולפמן תעשיות בע"מ וסלע, המחזיקות כל אחת כ- 12%-13% מהתחום.

ג.1.2. תחום המוצרים התת קרקעיים

תחום זה כולל צינורות בטון בקטרים שונים המשמשים להולכת מי גשם, תאי בקרה מודולריים למים, ביוב, תיעול, קווי חשמל ותקשורת, תקרות לתאי בקרה אלו, חוליות קוניות להתאמת תאי הבקרה, מכסים מפלדה ויציקות בטון לתאי הבקרה, גומחות בטון המיועדות לחיפוי והגנת מונים, מודדים, ארונות סעף בקווי חשמל ותקשורת וכן תעלות לכבלים.

לפי הערכות שנתקבלו ממנכ"ל סלע, פועלות בתחום זה בעיקר חברת אקרשטיין תעשיות וחברת וולפמן, המחזיקות כל אחת כרבע מהתחום, חברת אשד איגרא המחזיקה כעשירית מהתחום ומספר גורמים קטנים נוספים. לפי הערכת מנכ"ל סלע, סיפקה רייכרט כמחצית מתצרוכת תחום זה, טרם השבתת מפעליה בשל מינוי המפרקים הזמניים.

ג.2. לקוחות

עיקר מוצרי הענף, על תתי ענפיו, נמכר ללקוחות הנמנים על ענף התשתית וענף הבנייה. המכירה נעשית ישירות לקבלנים המבצעים עבודות תשתית ופיתוח, לסיטונאים המשווקים את המוצרים לקבלנים ולמוסדות, ובאמצעות מכרזים המפורסמים על ידי רשויות ומוסדות.

ב. ההצעה - הפעלת רייכרט באמצעות סלע

מפרקי רייכרט החליטו, לעת עתה, לא למכור את מפעל החברה שבאזור התעשייה "עד הלום", אלא להפעילו לתקופת זמן ארוכה יחסית, על מנת לשמר את ערכו לצורך מכירתו בעתיד כעסק חי, ובכך לנסות ולמנוע את אובדן פלח השוק שהיה בידי רייכרט. ההצעה להפעלה כללה שלושה רכיבים כספיים. הראשון, נוגע למחיר מינימום לרכישת המפעל לאחר תקופת ההפעלה. ממחיר זה נגזר רכיב כספי נוסף של מחיר ההפעלה החודשי, ואילו הרכיב השלישי הינו שהמציג הפוטנציאלי נדרש להשתתף בדמי ליסינג של 20,000 ש"ח.

ביום 28.8.95 נערך בבית המשפט המחוזי בבאר שבע, הליך התמחרות בין מספר גורמים שהיו מעוניינים בהפעלת מפעלה של רייכרט. סלע נקבעה כזוכה, לאחר שהציעה את ההצעה הגבוהה ביותר לעניין מחיר מינימום לרכישת המפעל - 26 מליון ש"ח.

השופט, ד"ר א. גרוניס, קבע כי על סלע להשיג את האישור הנדרש מהממונה על ההגבלים העסקיים תוך 30 ימים. היה והאישור האמור לא יושג תוך תקופה זו תהיינה הזכות במכרז החברות אשטרום תעשיות בע"מ ואיטונג תעשיות בע"מ, אשר הציעו הצעה משותפת שהינה ההצעה השנייה מבחינת המחיר.

על פי ההצעה שאושרה תקופת ההפעלה הינה למינימום תשעה חודשים. לאחר תקופה זו רשאי כל אחד מהצדדים להפסיק את ההתקשרות בהודעה של שלושה חודשים מראש ובכתב. במהלך תקופת ההפעלה תפעיל סלע את המפעל על חשבונה. סלע תשלם לקופת הפירוק עמלה חודשית של 5% ממחזור המכירות החודשי, אשר לא תפחת מסך של 0.5% ממחיר הרכישה.

סלע התחייבה לרכוש את המפעל והמגרש תמורת סכום שלא יפחת ממחיר המינימום שנקבע בהצעתה.

ד. ההצדקה למתן הפטור

1. סלע לא פעלה בתחום המוצרים התת קרקעיים, ולכן לא היוותה גורם מתחרה לרייכרט, שבמפעליו יוצרו טרם הפירוק אך מוצרים תת קרקעיים.

2. גודלה של סלע בתחום המוצרים העל קרקעיים אינו משמעותי, והפעלת רייכרט על ידה לא תשנה גודלה בתחום זה. במפעל רייכרט קיים, כאמור לעיל, קו ייצור חלקי למוצרים על קרקעיים, שהרכבתו לא נסתיימה. לטענת סלע, עלות השלמת קו הייצור והשבחתו נאמדת על ידה בכ- 1 מליון דולר, ולכן אין בכוונתה להפעילו.

3. כניסתה של סלע לתחום המוצרים העל קרקעיים, בו לא פעלה קודם לכן, תתן מענה תחרותי לגורמים הפועלים בו, שמספרם מצומצם עד מאד.

לכאורה אין קשר בין המוצרים התת קרקעיים לבין המוצרים העל קרקעיים, למעט זאת שניתן, לעתים, לשווקם יחדיו ללקוחות מסוימים. בנוסף, לא ניתן להסב קווי ייצור מוצרים על קרקעיים לקווי ייצור מוצרים תת קרקעיים, ולהפך.

ה. סוף דבר

נוכח כל האמור לעיל, הגעתי לכלל החלטה, כי ראוי ליתן פטור להסדר מאישור הסדר כובל על ידי בית הדין להגבלים עסקיים. פטור זה ניתן על בסיס התשתית העובדתית שהצדדים הביאו לידיעת רשות ההגבלים העסקיים, ושלהנחתי מכילה את הנתונים הנכונים והמלאים הקשורים בבקשת הפטור, הן במישרין והן בעקיפין, לרבות כל המידע בדבר גודלם של הצדדים בתחומי פעילותם וההשפעה התחרותית שיש להסדר זה.

הפטור יעמוד בתוקפו לתקופה של שנה.

החלטתי זו נתונה לערר בפני בית הדין להגבלים עסקיים על ידי ארגון צרכנים, איגוד עסקי או כל הרואה עצמו נפגע מההסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

כמו כן, תבחן החלטה זו על ידי במקרה של שינוי נסיבות מהותי, או במידה ויוצג לפני מידע שלא הובא לידיעתי ואשר יש בו כדי להקרין על הבקשה המאושרת בזאת.

ניתן היום 27 לספטמבר 1995, בירושלים.

ד"ר יורם טורבוביץ

הממונה על ההגבלים העסקיים